

SÅDAN UDVIKLER BØRNENE SIG

Udviklingskriser er nødvendige

AF CYRIL LYKKEBO-MALKA,
PSYKOANALYTIKER

Når man taler om menneskets udvikling, koncentrerer man sig ofte først og fremmest om barnets første år.

Det er også korrekt, at de første år er langt de vigtigste. Men mennesket er rent faktisk altid i udvikling. Ved hvert af vores udviklingstrin finder der en udvikling af vores "Jeg" sted, og der opstår nogle kriser, vi skal igennem. Kriser skal her ikke forstås som traumatiske kriser, men som "udviklingskriser"; nogle trin, vi skal gennemleve.

Og ved hvert udviklingstrin er der nogle betydningsfulde relationer.

Rent faktisk er det først i skolealderen, at det fysiske/ sociale opvækstmiljø bliver det centrale. Altså er det først på dette alderstrin og senere i puberteten, at venskab og venner spiller den centrale rolle.

FORHOLDET TIL MODEREN

På det første trin af udviklingen - i spædbarnsalderen, fra fødslen til ca. 1 år - er det mest betydningsfulde for barnet forholdet til moderen (eller modererstatningen). Og i den alder er det den grundlæggende tillid i modsætning til den grundlæggende mistillid, som bliver bygget op. Grundlæggende tillid til at mor kommer, når *Jeg* græder, men senere hen grundlæggende tillid til, at *Mine venner* er *Mine venner*, til at morgendagen bliver nogenlunde, som *Jeg* forventer.

TRODSEALDEREN

Når barnet går ind i den næste fase - den tidlige barndom, fra

Det vigtigste i spædbarnsalderen er barnets grundlæggende tillid til at mor kommer, når *Jeg* græder, skriver Cyril Lykkebo-Malka, der selv er forælder i Odenses dagpasning.

barnet er ca. 1 til ca. 3 år - kommer det i den såkaldte "trodsealder". Det centrale i den alder er at lære at holde ved og også at lære at give efter.

Selvstændigheden udvikles i den alder, og den står i modsætning til skamfuldhed og tvivl. De centrale relationer her, er ikke længere bare moderen, men begge forældrene (eller forældreerstatning).

Her begynder barnet at se verden omkring sig og at få et forhold til andre børn. Men der er ikke tale om venskaber som så. Barnet er stadig meget selvcentreret og i forholdet til de andre børn, afspejler sig faktisk det forhold, barnet har til sin familie. Bliyer barnet nedgjort i sin familie, vil han også nedgøre andre eller på anden måde hævde sig over

for andre, eller også vil barnet (*dog er det mere sjældent*) underkaste sig andre.

LEGEALDEREN

Det er i legealderen (fra ca. 3-5, 6), hvor barnets centrale væremåde er "at gøre" eller at gøre "som om", at barnet udvikler initiativ eller skyldfølelse. De centrale relationer her er ikke bare far og mor, men familien som helhed. Ikke bare som noget, som er "over" barnet, men noget som barnet er en del af. Derfor skal barnet "gøre som om" i den alder.

Selv om barnet nu har faste forhold til kammerater og venner, så afspejler dette forhold, hvordan barnet føler sig tilpas i forholdet til sin familie. Har barnet tryghed, faste rammer og selvtilliden i orden, vil barnet ikke behøve at være den førende i et forhold med andre børn. Barnet vil ikke have behov for at "føre sig frem".

DRENGEBØRN

Naturligvis har specielt drengebørn et vist behov for at ville vise sig frem for at vise deres kunnen, og selvfølgelig kan de blive lidt kede af det, hvis det ikke lykkes. Men der er en forskel fra at være en del af en leg og til at leve sig så meget ind i det, at barnet bliver desperat, hvis det ikke opnås, fordi barnet ikke har tryghed nok hjemmefra. I så fald vil det føles katastrofalt for barnet at slippe rollen som "den førende". Barnet vil af al magt forsøge at holde på pladsen som den førende i legen.

Det er i øvrigt meget almindeligt, at børn i den alder har en bedste kammerat. Én de leger mest med, men det er egentlig ikke nogen nødvendighed, og barnet er bestemt ikke "unormalt", hvis det ikke har en bedste ven.

Som forældre er det altså nogen gange en god ide at være opmærksom på, hvordan vores børn leger med deres kammerater. Derigennem vil vi nogle gange kunne opdage de fejl og mangler, der kunne være i forholdet til vores børn, så vi på den måde kan rette det op.